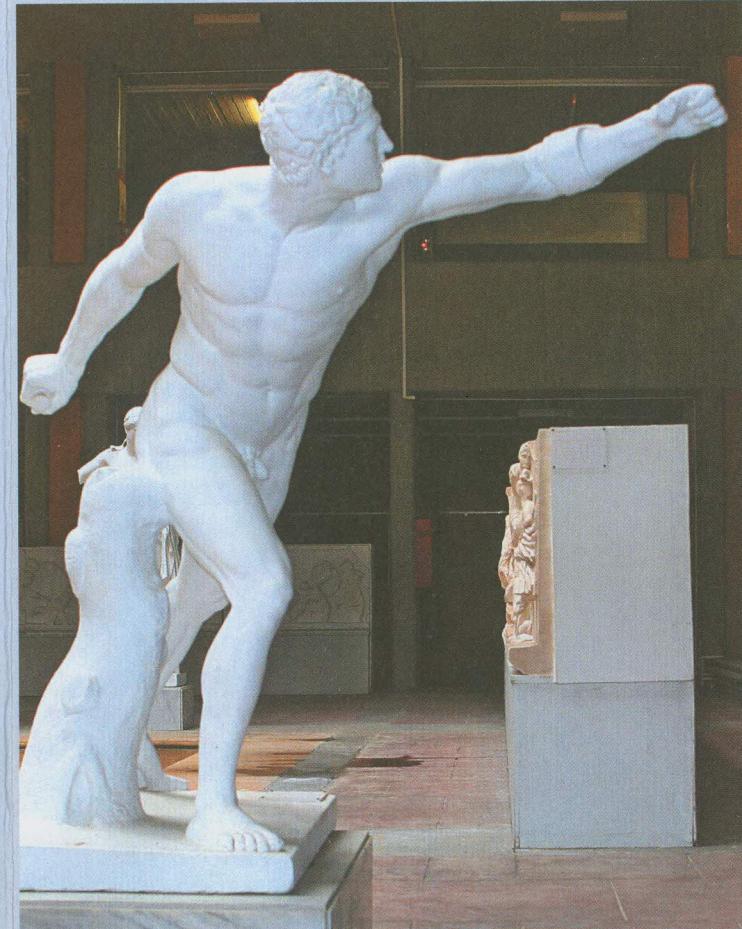

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΑΘΗΝΩΝ
ΤΜΗΜΑ ΙΣΤΟΡΙΑΣ ΚΑΙ ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΑΣ

ΜΟΥΣΕΙΟ ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΑΣ
ΚΑΙ ΙΣΤΟΡΙΑΣ ΤΗΣ ΤΕΧΝΗΣ

Μουσείο Αρχαιολογίας & Ιστορίας της Τέχνης • Φιλοσοφική Σχολή
Πανεπιστημιόπολη Ζωγράφου, 15784 Αθήνα

Τηλ. -fax 210 727 7561

Ωρες λειτουργίας: 9.00-16.00

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΑΘΗΝΩΝ
ΜΟΥΣΕΙΟ ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΑΣ
& ΙΣΤΟΡΙΑΣ ΤΗΣ ΤΕΧΝΗΣ

Μουσείο Αρχαιολογίας και Ιστορίας της Τέχνης

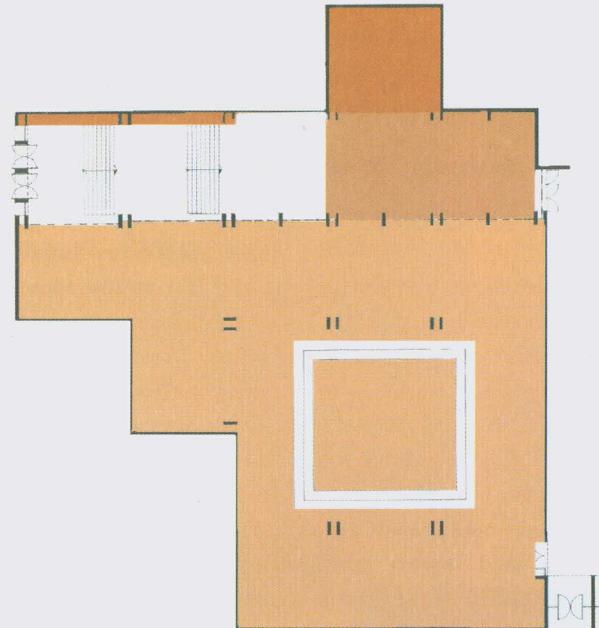
Οι διδακτικές συλλογές του Μουσείου Αρχαιολογίας και Ιστορίας της Τέχνης, που οφείλονται σε δωρεές μουσείων, εφορειών αλλά και ιδιωτών, άρχισαν να δημιουργούνται με τη μέριμνα των καθηγητών της Αρχαιολογίας του Πανεπιστημίου Αθηνών ήδη από τις αρχές του 20ού αιώνα.

Το 1941 συγκροτήθηκε το «Παράτημα Διδακτικών Συλλογών Αρχαιολογίας» που μετανομάστηκε σε «Μουσείο Αρχαιολογίας και Ιστορίας της Τέχνης» το 1986. Το Μουσείο στην τωρινή του μορφή, σε χάρονς του β' και γ' ορόφου των κτηρίων της Φιλοσοφικής Σχολής, εγκαντάστηκε το 1994. Οι δώδεκα συλλογές του, που συνεχώς εμπλουτίζονται, έχουν διδακτικό χαρακτήρα και αποβλέπουν στην πρακτική άσκηση των φοιτητών και την εξοικείωσή τους με τα αρχαιολογικά ευρήματα, τα υλικά και τις τεχνικές κατασκευής. Από το 2004 λειτούργησε το Αρχαιολογικό Πάρκο σε ειδικά διαμορφωμένο ημιυπαίθριο χώρο της Πανεπιστημιόπολης όπου στεγάστηκαν ευρήματα από τις ανασκαφές που διεξήγαγε η Γ' Εφορεία Προϊστορικών και Κλασικών Αρχαιοτήτων κατά την κατασκευή του μητροπολιτικού σιδηροδρόμου της Αθήνας.

Όλα τα εκδέματα του Μουσείου έχουν ψηφιοποιηθεί και διαθέτουν πρόσβαση σε διαδικτυακό κόμβο από το 2008 (http://arch_museum.uoa.gr)

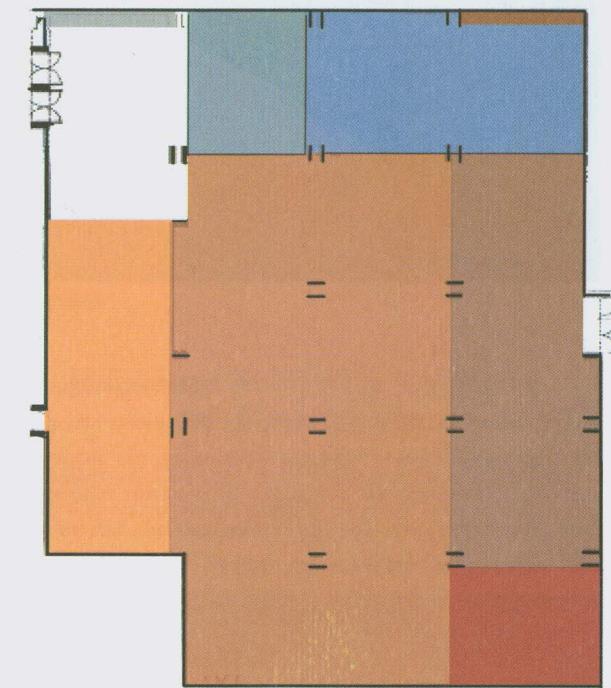

Κτήριο Φιλοσοφικής Σχολής 3ος όροφος

- Συλλογή Αρχαίας Γλυπτικής και Εκμαγείων
- Συλλογή Πετρωμάτων, Μεταλλευμάτων και Αρχαίας Τεχνολογίας
- Συλλογή Νεώτερης Τέχνης

Κτήριο Φιλοσοφικής Σχολής 2ος όροφος

- Συλλογή Προϊστορικής Αρχαιολογίας
- Συλλογή Κλασικής Αρχαιολογίας
- Βυζαντινές Συλλογές
- Διαχρονική και Διαμεσογειακή Συλλογή Κεραμικής
- Συλλογή Ανασκαφικής Έρευνας
- Συλλογή Περιβαλλοντικής Αρχαιολογίας
- Περιοδικές Εκθέσεις

Η Συλλογή Προϊστορικής Αρχαιολογίας

Η Προϊστορική Συλλογή περιλαμβάνει αντικείμενα από την Παλαιολιθική εποχή μέχρι το 12ο αι. π.Χ., τα οποία ανήκουν, με λίγες εξαιρέσεις, στην περιοχή του Αιγαίου. Πρόκειται για όστρακα όλων των προϊστορικών εποχών, λίγα ακέραια σκεύη, μερικά λίθινα νεολιθικά και πήλινα μυκηναϊκά ειδώλια, λεπίδες και απολεπίσματα οφιανού της Νεολιθικής εποχής και της Πρώιμης Χαλκοκρατίας, ένα χάλκινο μινωικό πέλεκυ, καθώς και για παλαιολιθικά και νεολιθικά εργαλεία και όπλα, μεταξύ των οποίων και τέχνεργα της Αρχαιότερης και Μέσης Παλαιολιθικής περιόδου από την Αιθιοπία.

Το υπάρχον υλικό κατανέμεται και παρουσιάζεται είτε κατά χρονολογικές ενότητες, όπως τα νεολιθικά και τα μυκηναϊκά εκθέματα, τα οποία, αν και πολύ αντιπροσωπευτικά, προέρχονται από περιορισμένο αριθμό θέσεων ευρύτερων χώρων, της Θεσσαλίας και της Αργολίδας αντίστοιχα, είτε κατά περιοχές.

Η Συλλογή Κλασικής Αρχαιολογίας

Τα αγγεία και τα όστρακα της συλλογής αυτής (περίπου 2.000) προέρχονται από δωρεά του Εθνικού Αρχαιολογικού Μουσείου το 1938, και από δωρεές της Α' Εφορείας Αρχαιοτήτων Αθηνών, της Αμερικανικής Σχολής Κλασικών Σπουδών από

ανασκαφές στην Αρχαία Αγορά, της Γ' Εφορείας Αρχαιοτήτων από ανασκαφές του μητροπολιτικού σιδηροδρόμου στο Σύνταγμα και από δωρεές ιδιωτών.

Εκτίθενται, κατά το πλείστον ακέραια αγγεία, σε επτά προθήκες ακολουθώντας χρονολογική σειρά (6ος αι. π.Χ. - 1ος αι. μ.Χ.), ενώ στα συρτάρια των προθηκών είναι ταξινομημένα τα όστρακα, τα οποία μπορούν οι φοιτητές να πάρουν στα χέρια και να μελετήσουν την κατασκευή και τις ιδιομορφίες τους. Φοιτητές επίσης κάνουν μελέτες πάνω σε αυτά, οι οποίες αποσκοπούν στην πρακτική τους εξάσκηση.

Η Συλλογή Αρχαίας Γλυπτικής, Επιγραφικής και Εκμαγείων

Η συλλογή περιλαμβάνει εκμαγεία αρχαίων ελληνικών γλυπτών που βρίσκονται σε μουσεία της Ελλάδας και του εξωτερικού, όπως το Βρετανικό Μουσείο, η Γλυπτοθήκη του Μονάχου και το Λούβρο. Ορισμένα εκμαγεία παρουσιάζουν ιδιαίτερο ενδιαφέρον από ιστορική άποψη, γιατί έγιναν με βάση τις παλαιές συμπληρώσεις των γλυπτών, όπως το άλογο του Αρτεμισίου και τα γλυπτά του δυτικού αετώματος του ναού της Αφαίας στην Αίγινα. Επίσης σημαντικό είναι το εκμαγείο της κεφαλής της Νίκης Hertz, η οποία βρίσκεται στο Palazzo Venezia της Ρώμης και δεν εκτίθεται στο κοινό. Στη συλλογή περιλαμβάνονται και πρωτότυπα έργα, μια λίθινη σαρκοφάγος από τις ανασκαφές του Μετρό (δωρεά της Γ' Εφορείας Προϊστορικών και Κλασικών Αρχαιοτήτων) και τέσσερα μαρμάρινα επιτύμβια αγγεία (λήκυθοι και λουτροφόροι) που αποτελούν δάνειο του Εθνικού Αρχαιολογικού Μουσείου.

Για διδακτικούς σκοπούς εκτίθενται πονταδόρος και μια σειρά εργαλείων μαρμαρογλυφίας.

Η Συλλογή Βυζαντινής Ζωγραφικής

Η συλλογή περιλαμβάνει αντίγραφα βυζαντινών τοιχογραφιών κορυφαίων έργων της μνημειακής ζωγραφικής που είναι αυτά τα ίδια αξιόλογα έργα για την ιστορία της τέχνης, εφόσον έχουν φιλοτεχνηθεί από επώνυμους μαθητές και οπαδούς της «σχολής του Κόντογλου». Οι φωτογραφίες που εκτίθενται απεικονίζουν μνημεία από την κατεχόμενη περιοχή της Κύπρου. Δύο από τις πανομοιότυπες εκδόσεις εικονογραφημένων χειρογράφων της Συλλογής (Cod. Vindob. Med. Gr. 1 και Cod. Vaticanus Graecus 1613) αποτελούν πολύτιμες σπάνιες ανατυπώσεις.

Στη συλλογή περιλαμβάνεται αντίγραφο μεταβυζαντινής εικόνας με τα διαδοχικά στάδια προετοιμασίας της ζωγραφικής και δείγματα από τα υλικά και τα εργαλεία των ζωγράφων.

Η Συλλογή Βυζαντινής Κεραμικής και Μικροτεχνίας

Η Διδακτική Συλλογή της Βυζαντινής και Μεταβυζαντινής Κεραμικής περιλαμβάνει περίπου 300 όστρακα και

12 ακέραια αγγεία που παρουσιάζονται σε 4 διδακτικές ενότητες: τεχνική κατασκευής, θεματολογία, διαχρονική εξέλιξη και κεραμοπλαστικός διάκοσμος των κτισμάτων. Η συλλογή συνοδεύεται από κατάλογο με πλήρη φωτογραφική τεκμηρίωση.

Η Συλλογή Νεώτερης Τέχνης

Η Συλλογή Έργων Νεοελληνικής Ζωγραφικής οφείλεται σε πρωτοβουλία του τέως αναπληρωτή καθηγητή Ιστορίας της Τέχνης Στέλιου Λυδάκη. Περιλαμβάνει πίνακες ζωγραφικής και αναπαραγώγες έργων Ελλήνων ζωγράφων, όπως του Πάρι Πρέκα (1926-1999), του Τάκη Κατσουλίδη (1933), του Σαράντη Καραβούζη (1938), της Γιούλικας Λακερίδου (1940), του Αγγελου (1943), του Γιώργου Δρούτσα (1946), του Κώστα Ευαγγελάτου (1957), που καλύπτουν ευρύ φάσμα θεματογραφικών επιλογών και τεχνοτροπικών τάσεων.

Η Διαχρονική και Διαμεσογειακή Συλλογή Κεραμικής

Η Διαχρονική και Διαμεσογειακή Συλλογή Κεραμικής περιλαμβάνει μια καλή συλλογή κυπριακών αγγείων, μια μικρή συλλογή κεραμικών από τη Μεσοποταμία και αρκετές διαχρονικές σειρές κεραμικής από το χώρο του Αιγαίου. Η συλλογή αποτελεί σημαντικό βοήθημα για τη μελέτη κεραμικής κατά περιοχές, κυρίως σε επίπεδο υλικών και τεχνικών.

Η Συλλογή Περιβαλλοντικής Αρχαιολογίας

Η Περιβαλλοντική Συλλογή περιλαμβάνει δύο προθήκες με πετρώματα, απολιθώματα, μαλακολογικό και οστεολογικό υλικό, φυτικά κατάλοιπα καθώς και τέχνεργα, κατασκευασμένα πειραματικά από φοιτητές. Υπάρχει και προθήκη με ανθρώπινους σκελετούς, που είναι ιδιαίτερα σημαντικοί για την διασκαλία. Παράλληλα, έχει ξεκινήσει συγκρότηση συγκριτικών συλλογών, οι οποίες βρίσκονται ακόμη σε εξέλιξη, από το Εργαστήριο της Περιβαλλοντικής Αρχαιολογίας, που υποστηρίζει με τον εξοπλισμό του την τεκμηρίωση της συλλογής.

Η Συλλογή Πετρωμάτων, Μεταλλευμάτων και Αρχαίας Τεχνολογίας

Η συλλογή δειγμάτων από τα διάφορα είδη λίθων –ασβεστολίθων, μαρμάρων και ημιπολύτιμων λίθων– καθώς και μεταλλευμάτων που χρησιμοποιήθηκαν ευρέως στην αρχαία ελληνική αρχιτεκτονική, γλυπτική και μικροτεχνία, αποσκοπεί στην εξοικείωση των φοιτητών και των επισκεπτών της Συλλογής με αυτά τα υλικά. Η αναγνώριση της πρώτης ύλης από την οποία είναι κατασκευασμένο ένα αρχαίο χρηστικό αντικείμενο/έργο τέχνης / αρχιτεκτόνημα είναι απολύτως αναγκαία στην αρχαιολογική έρευνα, γιατί η γνώση των ιδιαίτερων χαρακτηριστικών και ιδιοτήτων της πρώτης ύλης των μνημείων συμβάλλει αποφασιστικά στη βαθύτερη κατανόηση της μορφής και της χρήσης-λειτουργίας τους.

Η Συλλογή Ανασκαφικής Έρευνας

Η πανεπιστημιακή ανασκαφή στο οικόπεδο Μακρυγιάννη, στα νότια της Ακρόπολης, διεξήχθη από το 1985 μέχρι το 1997, με σκοπό την εκπαίδευση των τεταρτοετών φοιτητών της Αρχαιολογίας στην τεχνική των ανασκαφών και τη μελέτη των ευρημάτων. Ερευνήθηκε έκταση 350 τ.μ. και συγκεντρώθηκαν στοιχεία διαδοχικών χρήσεων από τα προϊστορικά χρόνια μέχρι τη σύγχρονη εποχή. Ιδιαίτερο ενδιαφέρον παρουσιάζουν κατάλοιπα κτισμάτων της μεσοελλαδικής περιόδου, τμήμα νεκροταφείου γεωμετρικής εποχής, δρόμος, πηγάδια και αποχετευτικό σύστημα από την κλασική εποχή μέχρι και την ύστερη αρχαιότητα, ρωμαϊκό λουτρό με υπόκαυστο και αποθηκευτικοί πίθοι

βυζαντινών και μεταβυζαντινών χρόνων. Η έκθεση με ευρήματα και εποπτικό υλικό από την πανεπιστημιακή ανασκαφή στον Μακρυγιάννη ετοιμάζεται.

Η Συλλογή Λαϊκής Αιθιοπικής Τέχνης: Ζωγραφική-Χειροτεχνία

Στη συλλογή, δωρεά της Αικατερίνης Εξάρχου, περιλαμβάνονται αντικείμενα της λαϊκής αιθιοπικής τέχνης του 20ού αιώνα. Η συλλογή δεν εκτίθεται προς το παρόν εκτός από 13 πίνακες που φιλοξενούνται στο κτήριο «Κωστή Παλαμά».

Το Αρχαιολογικό Πάρκο

Η δωρεά της Γ' Εφορείας Προϊστορικών και Κλασικών Αρχαιοτήτων στον Τομέα Αρχαιολογίας και Ιστορίας της Τέχνης του Πανεπιστημίου Αθηνών περιλαμβάνει αρχαία κατάλοιπα του ανατολικού τομέα της Κλασικής, Υστερορωμαϊκής και Βυζαντινής Αθήνας, που αποκαλύφθηκαν κατά την ανασκαφή για την κατασκευή του μητροπολιτικού σιδηροδρόμου.